

מעין, בפום אַתְפִשְׁטוֹתָא דִילֵיה בְהַהוּא מְאַנְאָ, בְעֲנוּלָא דְאַיְהִי י', הָא מְקוֹר חַד, וְמְעַזְן דְגַפִּיק מְגִיה הָא תִּרְיֵן.

לְבַתֵּר עָבֵד מְאַנְאָ רְבָרְבָא כָּגּוֹן מְאַן דְעָבֵד (י"א ר' חַפְרָה) חַפִּירָא רְבָרְבָא וְאַתְמָלִי מְנוֹן מִיאָ, דְגַפִּיק מְנוֹן מְעַזְן. הַהִיא מְאַנְאָ אַתְקָרִי יָם, וְהַוָּא מְאַנְאָ תְּלִיתָה, וְהַזָּא מְאַנְאָ רְבָרְבָא, וְאַתְפְּלִיג לְשָׁבָעָה נְחַלִין, (י"א פָאַיִינָה) בְּפּוּם מְאַנְיָן אַרְיבָּין, הַכִּי אַתְפְּשַׁט מִיאָ מְנוֹן יְמָא, לְשָׁבָעָה נְחַלִין וְהָא מְקוֹר, וְמְעַזְן, וְיְמָא, וְשָׁבָעָה נְחַלִין, אַיְנוֹן עַשְׂרָה וְאֵי יְתָבֵר אַוְמָנָא אַלְיָן מְאַנְיָן דְתָקִינוֹ, יְהַדְרוֹן מִיאָ לְמְקוֹר, וְיִשְׁתָּאָרִי מְאַנְיָן תְּבִירָין יִבְשֵׁין בֶּלָא מִיאָ.

הַכִּי עַלְתָּה הַעֲלוֹת, עָבֵיד עַשְׁר סְפִירּוֹת, וְקָרָא **לְבַתֵּר** מְקוֹר, וְבִיהָ לִית סֻוֹת לְגַבְיעָו

לשון הקידוש

לעשות חשבון שם, כמו המקור של הים שונחלהק לשבעה נחלים בפי כלים – הרוי אחד. יוצא ממנה מעין בפי מתפשתים המים מן הים ארכבים. אך מתפשתים המים מן הים לשבעה נחלים פלי, והרוי מקור ומעין שהוא י – הרוי מקור אחר, וממעין שיוציא ממנה – הרוי שניים.

אחר כך עושה בלי גדרול כמו שעושה (שחפה) חפירה גדרולה שמתתמלאת ממים שיוציאים ממעין. אותו בלי נקרא ים, והוא בלי שלישי, והוא אין סוף לנביעת

דְּנַהוּרִיה. וּבְגַיּוֹן דָּא קָרָא לְגַרְמֵיָה אֵין סֻפָּה, וְלִיתְ לִיהְ דְּמֹות וְצֹוֶרֶה, וַתִּפְנוּ לִיהְ מְאַנְאָה לְמַתְפֵּם לִיהְ, לְמַנְדָּע בֵּיהְ יַדְיֵיכָא כָּלֶל. וּבְגַיּוֹן דָּא אָמָרוּ בֵּיהְ, בְּמוֹפְלָא מַפְךָ אֶל תְּדַרְוֹשׁ, וּבְמַכּוֹסָה מַפְךָ אֶל תְּחַקּוֹר.

לְבַתֵּר עֲבֵד מְאַנְאָה זְעִירָא, וְדָא יִ, וְאַתְמָלִיא מְגִיהָ, וְקָרָא לִיהְ מַעַן נוֹבֵעַ חַכְמָה, וְקָרָא גַּרְמֵיָה בְּהַחֲכָם, וְלְהַהְוָא מְאַנְאָה קָרָא לִיהְ חַכְמָה. וְלְבַתֵּר עֲבֵד מְאַנְאָה רְבִרְבָּא, וְקָרָא לִיהְ יִם, וְקָרָא לִיהְ בִּינָה, וְהֹוא קָרָא לְגַרְמֵיָה מִבֵּין בָּהּ.

חַכָּם מַעַצְמוֹ, וִמְבֵין מַעַצְמוֹ, בַּיְ חַכְמָה אֵיהִ לֹא אַתְקְרִיאָת חַכְמָה מַגְרֵמָה, אֶלָּא בְּגַיּוֹן הַהְוָא חַכָּם דְּאַמְלִי לָהּ מַגְבִּיעַ דִּילְיָה. וְאֵיהִ לֹא אַתְקְרִיאָת בִּינָה מַגְרֵמָה, אֶלָּא עַל שֵׁם (וְיֵא בְּנֵי) הַהְוָא מִבֵּין דְּאַמְלִי לָהּ מְגִיהָ. דָּא יִ הְזָהָה מִסְתַּלְקָה מִנָּה,

---

לשון הקודש

אוֹרוֹן, וְלֹבֶן קָרָא לְעַצְמוֹ אֵין סֻפָּה, וְאֵין לוֹ דְּמֹות וְצֹוֶרֶה, וְשֵׁם אֵין בְּלִי לְתַפֵּס אָתוֹן, וְקָרָא לוֹ יִם, וְקָרָא לוֹ בִּינָה, וְהֹוא קָרָא אֶת עַצְמוֹ מִבֵּין בָּהּ. חַכָּם מַעַצְמוֹ וִמְבֵין מַעַצְמוֹ, בַּיְ חַכְמָה לֹא נִקְרָאת חַכְמָה מַעַצְמָה, אֶלָּא מִשּׁוּם אָתוֹת חַכָּם שְׁפָלָא אָוֹתָה מַפְעֵינוֹ. וְהִיא לֹא נִקְרָאת בִּינָה מַעַצְמָה, אֶלָּא עַל שֵׁם (פְּנֵילָה) אָתוֹת מִבֵּין שְׁפָלָא אָוֹתָה מַפְעֵנוֹ.

אֲשֶׁתְּאַרְתָּה יִבְשֵׁה. הִذְא הוֹא דְבָתִיב, (איוב יד) אַזְלָוּ
מִים מֵעַי יִם וְגַהָר יִתְחַרֵב וְיִבְשֶׁש.

לְבַתֵּר וְהַבָּהוּ לְשֶׁבַעַת נְחָלִים. וְעַבֵּיד לִיה
לְשֶׁבַעַת מְאֻגִין יַקְרִין, וְקָרָא לוֹן:
גָּדוֹלָה. גָּבוֹרָה. תִּפְאָרָת. נְצָח. הֹזֶד. יִסּוּד.
מְלָבָנוֹת. וְקָרָא גַּרְמִיה גָּדוֹל בְּגָדוֹלָה וְחַסִּיד.
גָּבוֹר, בְּגָבוֹרָה. מְפֹאָר, בְּתִפְאָרָת. מְאַרְיִ נְצָחָן
קָרְבִּין, בְּגַצְחָה נְצָחִים. וּבְהֹזֶד קָרָא שְׁמִיה, הֹזֶד
יוֹצְרָנוֹ. וּבַיִסּוּד קָרָא שְׁמִיה צְדִיק. וּבַיִסּוּד, בְּלֹא
סְמִיךָ בִּיה, בָּל מְאֻגִין וּבָל עַלְמִין. (דף מ"ג ע"א)
וּבְמְלָבוֹת, קָרָא שְׁמִיה מֶלֶךְ. וְלוֹ הַגְּדוּלָה
וְהַגְּבוֹרָה וְהַתִּפְאָרָת וְהַגַּצְחָה וְהַהֹּזֶד בַּי בָּל
בְּשָׁמִים, דְאֵיתָו צְדִיק. וְלוֹ הַמְמָלָכה דְאֵיתָו
מְלָכוֹת.

לשון הקודש

שם היה מסתלק ממנה, היא משאר
יבשה. והוא שפטות (איוב יד) אַזְלָוּ מִים מֵעַי
ים וְגַהָר יִתְחַרֵב וְיִבְשֶׁש.
אחר פה, וְהַבָּהוּ לְשֶׁבַעַת נְחָלִים. וְעַשָּׂה
אותו לְשֶׁבַעַת בְּלִים נְכָבְדִים, וְקָרָא לָהֶם:
גָּדוֹלָה, גָּבוֹרָה, תִּפְאָרָת, נְצָחָה, הֹזֶד,
יִסּוּד, מְלָבָנוֹת. וְקָרָא את עצמו גָּדוֹל
בְּגָדוֹלָה וְחַסִּיד. גָּבוֹר בְּגָבוֹרָה. מְפֹאָר

כַּלְא בֶּרְשׁוֹתִיה, לְמַחְסֵר בָּמְאַנִּין, וְלְאֹסֶפֶת בָּהָזָן
נְבִיעָו, וְלְמַחְסֵר בְּפִים רְעוּתִיה (ס"א בהז) וְלִית
עַלְיה אֱלֹהָא, דִּיוֹסִיף בֵּיה, או יָגַר עַבְיה.

לְבַתֵּר עֲבֵד מִשְׁמְשִׁין, לְאַלְיָן מְאַנִּין, כְּרָסִיא
בְּאֶרְבָּע סְמִכִּין. וְשִׁית דְּרָגֵין לְכָרָסִיא.
הָא עַשְׂרֵה. וּבַלְא אִידּו כְּרָסִיא. בָּגָן כּוֹם דְּבָרָבָה,
דְּתָקִינו בּו עַשְׂרָה דְּבָרִים, בָּגָן תּוֹרָה דְּאֲתִידִיבָת
בְּעַשְׂרָה דְּבָרוֹן. בָּגָן עַלְמָא דְּאִיהו מְעֵשָׂה בְּרָאשִׁית,
דְּאַתְּבִּרִי בְּעַשְׂרָה מְאַמְרוֹת.

וְתָקִין לְכָרָסִיא בְּתוֹת לְשִׁמְשָׁא לֵיה, דְּאִינְנוּ
מְלָאכִים. אַרְאָלִים שְׁרָפִים. חִוּת.
אוֹפְנִים. חַשְׁמָלִים. אַלְיִם. אֱלֹהִים. בְּנֵי אֱלֹהִים.
אִישִׁים. וּלְאַלְיָן עֲבֵד שִׁמְשִׁין, סְמָא"ל, וּכְל בְּתוֹת
דִּילִיה, דְּאִינְנוּ פְּעִנִים לְמַרְכָב בָּהָזָן לְנַחְתָּא
בְּאֶרְעָא, וְאִינְנוּ כְּסֻסִין לוֹזָן.

לשון הקודש

הַכְל בְּרָשׁוֹתוֹ לְחַפֵר בְּבָלִים וְלְהַזִּיף
בָּהָם נְבִיעָה וְלְחַפֵר בְּפִי רְצֹנוֹ (פְטָה), וְאֵין
עַלְיו אֱלֹהָ שִׁוּסִיף בּו או יָגַר בּו.
אַחֲר בְּך עַשָּׂה מִשְׁמְשִׁים לְבָלִים הַלְלוּ,
אַוְתָם מְלָאכִים, אַרְאָלִים, שְׁרָפִים, חִוּת,
אוֹפְנִים, חַשְׁמָלִים, אַלְיִם, אֱלֹהִים, בְּנֵי
אֱלֹהִים, אִישִׁים. וּלְאַלְהָה הוּא עַשָּׂה
שִׁמְשִׁים, סְמָא"ל וּכְל הַבְּתוֹת שְׁלֹו, שְׁהָם
כְּמו עִנְנִים לְרַכְבָ בָּהָם לְרַדְתָ לְאַרְץ,

וּמְנַלֵּן דְעַנְגִים אֲקָרִין מַרְכָּב. הֲדָא הוּא דְבָתִיב,
(ישעה ט) הָגָה יי' רֹזֶב עַל עַב קָל וְבָא
מִצְרִים. וְדָא מִמְנָא דְמִצְרִים, וּמִיד דְחַזוֹ (מןיא)
הַאֲלָהָא דִי הוּא אַלְהָא מִמְנָא דְלָהּוֹן, חַזּוֹ לִיה
בְסּוּסִיא, תְחוֹת מִרְכָבְתִיה דְקִוְדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיד
וְגַעַי אַלְילִי מִצְרִים מִפְנֵיו, וְלַבָּב מִצְרִים יִמְסַ, גַעַי
מְאֹמִינָה דְלָהּוֹן, וְלַב דְלָהּוֹן נִמְסַ בְּדוֹנָג, מַהְהִיא
אָמִינָה, וְאָמָרִי, וּכְיֵיעַד בְּעַז אָמִינָה מִמְנָא דִילָן
בְסּוּסִיא, הָזָה נָע לְבָהּוֹן מְאֹמִינָה דְלָהּוֹן, וְגַמָּס
בְּדוֹנָג. וּמְנַלֵּן דִימָס לְשׂוֹן נִמְסַ בְּדוֹנָג אִיהּ כְמֵה
דָאַת אָמָר, (תהלים כט) הִיה לְבִי בְּדוֹנָג נִמְסַ בְּתוֹךְ מַעַי.

וּכְלַ פְּטַר חַמּוֹר תְּפִדָה בְשָׁה וְגַו. (שמות יג) (פקודא להבאיा
קרבו וכו') **פְּקוּדָא דָא לְפָדוֹת פְּטַר חַמּוֹר,**
וְלַעֲרוֹף פְּטַר חַמּוֹר, אָם לֹא יִפְדָה לִיה. הֲדָא הוּא

לשון הקורש

בדונָג מְאוֹתָה אָמִינָה, וְאָמָרִים: וּכְיֵיעַד
עַכְשָׁו אָמִינָה מִמְנָה שָׁלָנוּ בָמוֹ סֻומָ, הָזָה
נָע לְבָשְׁלָהָם מִהְאָמִינָה שָׁלָהָם וְגַמָּס
בְּדוֹנָג. וּמְנַיֵּן לָנו שִׁיטָפָס לְשׂוֹן נִמְסַ בְּדוֹנָג
הָוּא? בָמוֹ שָׁגָאָמָר (תהלים כט) הִיה לְבִי
בְּדוֹנָג נִמְסַ בְּתוֹךְ מַעַי.

וּכְלַ פְּטַר חַמּוֹר תְּפִדָה בְשָׁה וְגַו. (שמות יג)
מִזְאָה להבאיा קרבו מְזִוָּה זֹו לְפָדוֹת פְּטַר
חַמּוֹר, וְלַעֲרוֹף פְּטַר חַמּוֹר אָם לֹא יִפְדָה

וְהָם בָמוֹ סֻוסִים לָהָם.
וּמְנַיֵּן לָנו שְׁעַנְגִים נִקְרָאוּ מַרְכָב? וְהוּ
שְׁבַתּוֹב (ישעה ט) הָגָה ד' רַכְבָּב עַל עַב קָל
וְבָא מִצְרִים. וְזָהוּ מִמְנָה שֶׁל מִצְרִים.
וּמִיד שָׁרָאוּ אַמְמַתָּה שָׂאָלוּה שְׁהָוָא אֱלֹהָ
מִמְנָה שֶׁלָהָם, רָאוּ אֹתוֹ בָמוֹ סֻומָ תְהַת
מַרְכָבָתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹש בָרוּךְ הוּא, מִיד
וְגַעַי אַלְילִי מִצְרִים מִפְנֵיו, וְלַבָּב מִצְרִים
יִמְסַ, נָע מְאֹמִינָה שֶׁלָהָם, וְלַבָּם נִמְסַ

דכתיב ואם לא תפְּדָה וערפְּתוֹ. זרזא דא יציר הרע, יכול לאחזרא בתיזבַּתָּא, (ס"א ולכבר יצר הטוב וכו') ולכבר לאחזרא יציר הטוב, במא דאומזוה, אם זכה עזיר, אם לא זכה בגנו. בגין דאיינון דיזקנָא, חד דשה, וחדר דחמור, ואי זכה לאחזרא בתיזבַּתָּא, אף על גב דאייה חמור עם הארץ, תפְּדָה מן גלוותא בשעה, דאייה (ירמיה ט) שָׁה פֹּזֶרֶת יִשְׂרָאֵל. ואי לא הדר בתיזבַּתָּא, וערפְּתוֹ, שי ליה עם קשיה קדרל, דעתידין לאתמהאה מן ספר חיים, דעליהו אטמר, (שמות לב) מי אשר חטא לי אמרנו מספרי.

זה יהיה לאות על ידכָה ולטוטפות בין עיניך וגנו. (שמות יג) פקודא דא, פקודא דאקרי בגוננא אחרא, שלא אקרי מצוה, אלא קדושה, ואליין איינון תפילין. תפלה של יד, ותפלה של ראש.

לשון הקידש

ישראל. ואם לא חור בתשובה – אותו, והוא שבתוב ואם לא תפְּדָה וערפְּתוֹ. יסוד זה יציר הרע, שיכול לחור בתשובה, ואחריו יציר הטוב ואחר בך יחוּר להיות יציר טוב, כמו שבארות, אם זכה עזיר, אם לא זכה – בגנו. משום שהם דיווקן, אחד של שעה, ואחר של שעתיים לדהחות מספר חיים, שעיליהם נאמר (שמות לט) מי אשר חטא לי אמרנו מספרי.

זה יהיה לאות על ידכָה ולטוטפות בין עיניך וגנו. מצוה זו מצוה שנקראת בנ� אחר, שלא נקראת מצוה אלא קדשות, ואלו הן תפליין, תפלה של יד ותפלה

תקונָא פֶּאֲרָא שְׁפִירּוֹ דְגַוְגִין עַלְאוֹן. ועל דָא אֶקְרֹזָן טוֹטְפּוֹת, בְּמֵה דָאַת אָמֵר, (ישעה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

וּכְתִיב (הושע יא) כי גַעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהֱבָהוּ, יִשְׂרָאֵל זוֹטָא. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְבָא, שְׁפִירּוֹ דְגַוְגִין, עַילָא וְתָתָא. יוֹסֵף סְלִיק וְאֶתְעַטָּר בְּתְרִין גַוְגִין (נ"א דרבי) בְּקָדְמִיתָא גַעַר, וּבְסֻפָא צְדִי"ק. בְּמֵה יָאָנוּ בֵיהֶ גַוְגִין לְמִיחָזִי, וְרוֹזָא דָא (בראשית לט) וְיָהִי יוֹסֵף יִפְהָתָא רַאֲהָה וַיִּפְהָמֶרֶחֶה. שְׁפִירָא בְּתְרִין סְטוּרִין, בְּתְרִין דְרָגִין, בְּתְרִין גַוְגִין, עַילָא וְתָתָא.

בְּתִיב (דברים ו) וְעַשְׂתָה הַיְשָׁר וְהַטּוֹב. הַיְשָׁר: דָא תְּפִלָה שֶׁל יָד, לְאַמְשָׁבָא (ס"א לאספְמָכָא) לִיה בְּתְפִילִין שֶׁל רָאֵשׁ, לְאַתִּיחָדָא בְּחַדָא. וְתְּפִלָה שֶׁל יָד, אַקְדִים לְשֶׁל רָאֵשׁ. וְאַצְטְרִיךָ דָלָא הַווִי פְּרוֹזָא בְּינֵיהֶוּ כָלָל.

לשון הקודש

של ראש. תקון פֶאֲרָה הַיְפִי של גַוְגִין גַעַר, ובסוף צְדִי"ק. בְּמֵה נָאִים לוּ עַלְיוֹנִים, וּלְבִן נְקָרָאים טוֹטְפּוֹת, בְּמוֹ שְׁנָאָמֵר (ישעה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

וּכְתִיב כי גַעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהֱבָהוּ, יִשְׂרָאֵל הַקְטָן, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְבָא, הַיְפִי של גַוְגִין, לְמַעַלה וְלִמְטָה. יוֹסֵף עַלְהָה וְהַעֲטָר בְּשִׁנְיָה גַוְגִין (דרגוות) - בְּתַחְלָה